

Utrikesutskottet

Statsrådets redogörelse till riksdagen om Finlands deltagande i insatsen Legio till stöd för Ukraina

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse till riksdagen om Finlands deltagande i insatsen Legio till stöd för Ukraina (SRR 4/2026 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande och till försvarsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Följande utlåtande har lämnats i ärendet:

- försvarsutskottet FsUU 11/2026 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ambassadråd Anni Salmia, utrikesministeriet
- specialsakkunnig Kuisma Kinnunen, försvarsministeriet
- major Pekka Lehto, Huvudstaben
- specialplanerare Eevi Pöntinen, Huvudstaben.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Inledning

(1) Statsrådet har förelagt riksdagen en redogörelse enligt 3 § 1 mom. i lagen om militär krishantering (211/2006) om Finlands deltagande i insatsen Legio till stöd för Ukraina med högst 40 soldater. Detta inbegriper deltagande i insatsens stabs-, stöd- och utbildningsverksamhet inom EU- och Natoländernas territorium.

(2) Eftersom förslaget till avgörande gäller ett uppdrag som inte baserar sig på bemyndigande av FN:s säkerhetsråd, ska statsrådet höra riksdagen i ärendet genom ett redogörelseförfarande. Utskottet har ingenting att invända mot det valda beslutsförfarandet.

Betänkande UtUB 6/2026 rd

Rysslands anfallskrig mot Ukraina

(3) Rysslands anfallskrig mot Ukraina fortsätter intensivt för femte året i rad trots de ansträngningar som Förenta staterna gjort för att få till stånd ett eventuellt eldupphör och fredsavtal. Det ryska anfallskriget har orsakat enorm förödelse och mänskligt lidande i Ukraina samt förändrat säkerhetsläget i Europa på ett grundläggande sätt. Förenta staterna, Natos allierade, EU och EU:s medlemsstater och nära partnerländer har stött Ukraina med betydande politiskt, ekonomiskt, humanitärt och militärt stöd sedan Rysslands fullskaliga anfallskrig inleddes. Försvarsstöd är avgörande för att främja Ukrainas förhandlingsposition och säkerställa att Ukrainas försvarsstrid kan fortsätta.

Finlands stöd till Ukraina

(4) Efter att Ryssland inledde sitt anfallskrig mot Ukraina har Finland anvisat Ukraina cirka 4,1 miljarder euro i stöd i form av utvecklingssamarbete, humanitärt bistånd, civilt materielbistånd och stöd för försvarsmateriel. Här ingår kostnaderna för mottagandet av ukrainare som fått tillfälligt skydd. Finland har fattat beslut om 33 försvarsmaterielpaket och ersättningsvärdet för stödet för försvarsmateriel är cirka 3,2 miljarder euro. I februari 2025 inledde försvarsministeriet dessutom ett stödprogram för Ukraina på 660 miljoner euro för åren 2025—2027. Genom programmet riktas beställningar till den inhemska försvarsindustrin. Ukraina är Finlands största partnerland inom utvecklingssamarbete och mottagare av humanitärt bistånd under regeringsperioden. Sett till antalet deltagare utgör stödet till Ukraina Finlands näst största sammanhang för militär krishantering. Enligt redogörelsen är det sannolikt att det också kommer att förväntas att Finland ytterligare ökar sitt stöd till Ukraina i och med behovet av vapenbistånd och stöd till återuppbyggnad.

(5) Finlands militära utbildningsstöd till Ukraina är en betydande del av Finlands försvarsstöd till Ukraina och det består av flera olika helheter. Utbildningsstöd ges i form av deltagande i EU:s uppdrag för militärt bistånd till Ukraina (EU Military Assistance Mission in Support of Ukraine, EUMAM Ukraina), utbildningsinsatsen Interflex som genomförs under ledning av Storbritannien samt Natos säkerhetsstöd och utbildning för Ukraina (NATO Security Assistance and Training for Ukraine, NSATU).

(6) Dessutom har Finland sedan mars 2026 deltagit i ledningsfunktionen inom de nordiska och baltiska ländernas initiativ till stöd för Ukraina och i det utbildningsstöd som inom ramen för initiativet ges med tio soldater i EU- och Natoländer. Utrikesutskottet betonar vikten av samordning mellan dessa initiativ och organisationer som utbildar Ukrainas väpnade styrkor.

(7) Efter att den omfattande krigföringen inletts i februari 2022 behövde Ukrainas väpnade styrkor utbildningsstöd från internationella partner. Den ukrainska armén har senare utvecklat sin egen nationella utbildningsförmåga avsevärt utifrån erfarenheterna från fronten. Samtidigt har behoven i fråga om partnerländernas utbildningsinsatser förändrats hela tiden.

(8) Ukrainas förbättrade utbildningsförmåga och utbildningskapacitet samt det utmanande frontläget har lett till att Ukraina har koncentrerat utbildningen till Ukrainas territorium eller dess omedelbara närhet. Enligt uppgift kommer det under hösten 2026 att ske betydande förändringar i

Betänkande UtUB 6/2026 rd

alla ovannämnda utbildningsinsatser då antalet personer som utbildas minskar. Utskottet går närmare in på helhetsbilden av Ukrainas militära utbildning i samband med behandlingen av krishanteringsöversikten (USP 16/2026 rd) hösten 2026.

(9) Även de nordiska och baltiska ländernas initiativ till stöd för Ukraina har preciserats utifrån Ukrainas förändrade behov och ledarstaten Norge inrättade hösten 2025 insatsen Legio för genomförandet av initiativet.

Insatsen Legio: centrala innehållet och målsättningarna

(10) Syftet med insatsen är att utbilda och utrusta olika militära kapaciteter utifrån Ukrainas behov. Insatsen innebär inte användning av militära maktmedel. Samtidigt har verksamhetens upplägg ändrats från enstaka korta kurser till fortlöpande utbildningsverksamhet vid en permanent bas i Polen, inom ramen för insatsen Legio. I och med ändringen har verksamheten övergått från enskilda utbildningar till längre utbildningsperioder. Ledarstaten förutsätter att deltagarländerna skickar fullständiga utbildningssammansättningar med ansvar för genomförandet av en enskild utbildningshelhet. Detta kräver för närvarande en styrka på cirka 20 soldater.

(11) Legio-insatsen grundar sig på de behov som Ukraina fört fram. Norge är ledarstat. Inom ramen för insatsen har det inletts utbildningsverksamhet vid ett utbildningscentrum (Camp Jomsborg) i Polen. Vid utbildningscentret erbjuds för närvarande grund- och specialutbildning samt ledarutbildning. Ämnena för utbildningen kan ändras beroende på Ukrainas behov. I verksamheten deltar utöver Norge också de övriga nordiska länderna, de baltiska länderna och Polen.

(12) I detta skede har ledarstaten Norge föreslagit att Finland ska utse personer till omkring 30 uppgifter som hänför sig till insatsens stabs-, stöd- och utbildningsverksamhet. Ungefär hälften av uppgifterna hänför sig direkt till utbildning och hälften till stabs- och stöduppgifter som stöder den. Till uppgifterna kan utses reservister. Om utbildningscentret fortsätter att växa är det också möjligt att det föreslås att Finland ska utse personer till ytterligare uppgifter.

(13) I redogörelsen föreslås det att Finland deltar i Legio-insatsen med högst 40 soldater. Tidpunkten för när insatsen avslutas kan inte fastställas på förhand. Därför är deltagandet tidsbegränsat och upphör senast den 31 mars 2028. Eventuella ändringar som gäller Finlands nationella deltagande behandlas i enlighet med lagen om militär krishantering. Legio-insatsens huvudsakliga verksamhetsområde är Polen. Dessutom är vissa ledande stabsfunktioner placerade i Norge. Verksamhets- och stödområdet i anslutning till insatsen är avgränsat till EU- och Natoländernas territorium. Enligt uppgift arbetar Försvarsmaktens anställda som deltar i insatsen inte i Ukrainas territorium.

(14) Utskottet fäster uppmärksamhet vid försvarsutskottets yttrande om att reservisternas kompetensbas ska användas i så stor utsträckning som möjligt i deltagandet i insatsen. Detta är viktigt eftersom de nya åtagandena inom Nato och det allt tätare internationella försvarssamarbetet innebär en stor utmaning för tillgången till stampersonal. Om reservister

Betänkande UtUB 6/2026 rd

används i så stor utsträckning som möjligt i olika internationella uppdrag bidrar det till att lindra detta tryck (FsUU 11/2026 rd).

(15) Utrikesutskottet välkomnar att finländska soldaters utbildningsverksamhet i Polen i fortsättningen grundar sig på lagen om militär krishantering (211/2006) i stället för på lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet (418/2017). Enligt uppgift garanterar verksamhet som bedrivs med stöd av lagen om militär krishantering att de reservister som deltar i insatsen tryggas rätten att återgå till sitt civila uppdrag efter att utbildningsuppgiften har avslutats.

Hotbedömning i fråga om insatsen

(16) Ur ett hotbedömningsperspektiv innebär utbildningen av ukrainare inom EU:s territorium främst hot om kontraspionage i Europa, inte hot som anknyter till traditionella krishanteringsinsatser. Risken för spionage riktat mot personal i insatser som geografiskt sett ligger nära Ryssland och i verksamhet som har samband med stödet till Ukraina är konstant och betydande.

(17) Insatsen genomförs i Europa till stöd för ett europeiskt land som är i krig och landets soldater. Det är lätt för en finländsk soldat att identifiera sig med detta. Dessa särdrag hos insatsen innebär en större risk för sekundär traumatisering än vad krishanteringsinsatser i en mer avlägset belägen operativ miljö gör. Påtagliga symtom kan också uppkomma med fördröjning först efter att tjänstgöringen upphört. Hotbedömningen preciseras vid behov.

(18) Utskottet förutsätter att statsrådet informerar riksdagen på behörigt sätt om det sker ändringar i hotbedömningen.

Kostnaderna för Finlands deltagande

(19) Kostnaderna för det ovan beskrivna nationella deltagandet med 40 soldater i 12 månader beräknas uppgå till 9,0 miljoner euro. Detta belopp fördelas så att 4,4 miljoner euro (för personalkostnader och rotationsutbildning) täcks med anslag under utrikesministeriets moment 24.10.20 och 4,6 miljoner euro (inklusive inrättande, underhåll, transporter, material) med anslag under försvarsministeriets moment 27.30.20.

(20) Kostnaderna för 2026 uppgår till 2,9 miljoner euro fördelade enligt följande: Utrikesministeriet 1,65 miljoner euro och försvarsministeriet 1,25 miljoner euro. De kostnader för 2026 som ska täckas med anslag under utrikesministeriets och försvarsministeriets moment täcks inom de nuvarande anslagsramarna.

Slutsats

(21) Utskottet tillstyrker Finlands deltagande i insatsen Legio i enlighet med redogörelsen. Finlands deltagande i Legio-insatsen är ett viktigt bevis på att Finland förbinder sig till att stödja Ukraina i en situation där de europeiska staterna förväntas ta ett större ansvar för detta. Ett ökat deltagande är också ett led i Finlands konsekventa utrikespolitiska verksamhet och stärker

Betänkande UtUB 6/2026 rd

ytterligare Finlands profil som en stark stödjare av Ukraina. Deltagandet ger dessutom betydande nytta för utvecklingen av Finlands eget försvar genom att utnyttja lärdomarna från Ukraina.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner ett ställningstagande med anledning av redogörelse SRR 4/2026 rd.

Utskottets förslag till ställningstagande

Riksdagen har ingenting att anmärka med anledning av redogörelsen.

Helsingfors 9.6.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Sofia Vikman saml
medlem Eva Biaudet sv
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Antti Kaikkonen cent
medlem Anne Kalmari cent
medlem Pia Kauma saml
medlem Jarmo Lindberg saml
medlem Antti Lindtman sd
medlem Veijo Niemi saf
medlem Tytti Tuppurainen sd
ersättare Sanna Antikainen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Tiina Larvala.